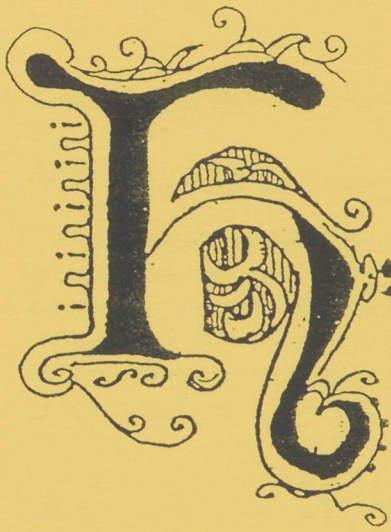

Historische kring Bemmel

derde jaargang no 2
Mei 1993

1954
122

Historische Kring Bemmel

Uitgave ten behoeve van de leden, jaargang 3 no 2.

Inhoudsopgave:

Een woord van de voorzitter	1
De jaarkalender 1993 - een groot succes	2
Nieuws van de sectie archeologie	3
Inventarisatie lidmaatschap secties	4
In Bemmel staat een huis (3): Teselaar no 67	6
Kascontrole-commissie	7
Een kranteknipsel (6)	8
Uut de ouwe deus (6) - Brugdijk	9
Een echt Betuws huis aan de Teselaar	10
Het dorp	12
Nog éénmaal de kapel	16
En die steen die werd een naam	17
De komende jaarvergadering	19
Colofon	20

Kopij volgende nummer:

Dit is de zesde uitgave van de kring. Het voornemen bestaat het volgende nummer kort na de zomervakantie te laten verschijnen. Kopij voor dat nummer is vanaf nu al welkom en kan bij de redactieleden of bij het secretariaat worden ingeleverd. Als uiterste datum van inleveren willen wij graag 20 augustus 1993 aanhouden.

Een woord van de voorzitter

Beste kringvrienden,

De opbrengst van de kalenderaktie heeft iedereen verbaasd. We zijn erg blij dat we een grote bijdrage hebben kunnen leveren voor de restauratie van de kerktoren van Ressen. In onze laatste vergadering hebben we besloten ook voor 1994 een Bemmelse kalender uit te geven. Over de mogelijke besteding van daardoor te verkrijgen middelen zullen wij u nog informeren.

Onze eerstvolgende thema-avond zal gaan over veld- en perceelsnamen. De sectie geschiedenis is al volop met de voorbereiding bezig. Eraan voorafgaand zal de jaarvergadering worden gehouden.

Op dit moment worden er plannen uitgewerkt voor een boekje over de Tweede Wereldoorlog. Dit boekje zou moeten uitkomen in 1995; 50 jaar na de bevrijding. Het zal (Bemmelse en Ressense) verhalen over oorlog en bevrijding bevatten zoals die zijn verteld door Bemmelnaren, die deze periode uit onze geschiedenis van zeer nabij hebben meegemaakt.

Zoals u ziet gonst de kring van activiteiten. Met het hiernavolgende lentegedichtje wil ik u een fijn voorjaar toewensen.

Lente.

Een pril ochtendgloren
dauwdruppels siepelen van een knop.
Langzaam gaat de zon doorboren,
de lente zet de winter stop.

Een eekhoorn springt van tak tot tak.
Een mol graaft in het gras.
Ik haal m'n handen uit m'n zak
grijpend, ik wilde dat het altijd lente was.

Eef Arns, voorzitter.

De jaarkalender 1993 - een groot succes

Nog even in ons kringblad teruggeblikt op de succesvolle kalenderactie. In het Ressense kerkje - waarom het allemaal was begonnen - was op de avond van 1 maart vrijwel elke stoel bezet.

Het programma telde twee onderdelen.

Het eerste was de inleiding van mevrouw Wieneke Weusten, kunsthistorica, over de bouwgeschiedenis van middeleeuwse kerken, speciaal die van de kerk van Ressen. Op een levendige en boeiende manier heeft zij ons laten zien en toegelicht wat de drijfveren waren van de middeleeuwers bij het bouwen en verbouwen van hun kerken.

Interessant was het om te horen hoe het komt dat in het rivierenland zoveel méér oude kerkgebouwen in hun oorspronkelijke staat bewaard zijn gebleven dan in sommige andere delen van ons land. Dat was een kwestie van geldgebrek. Er waren geen middelen om de kerken aan te passen aan de nieuwe bouwstijlen.

Na de pauze was er dan het moment van de overhandiging van de cheque ter waarde van ƒ 10.500,00 aan de voorzitter van het restauratiefonds voor de toren, de heer Slaghuis. Het was de bekroning van een boeiend karwei, ook een beetje een avontuur, waarvan de uitkomst, toen we er voorjaar 1992 aan begonnen, moeilijk voorspelbaar was. Zo gaat dat trouwens doorgaans bij avonturen!

Dankzij de medewerking van velen is het een groot succes geworden.

Van successen gaat altijd inspiratie uit. Zo ook in dit geval. Ook voor het komende jaar willen wij een kalender uitbrengen. Daarbij volgen we dezelfde formule: karakteristieke, als het kan historisch interessante beelden, voorzien van informatieve teksten. In het najaar hoort u er meer van!

Leen Reinink.

Nieuws van de sectie archeologie

Woensdag 3 februari jl. is er in de Kinkel een bijeenkomst gehouden van de sectie archeologie. Tien sectieleden hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging. De onderwerpen die deze avond de revue zijn gepasseerd worden hier nog even kort aangestipt.

Een "monumentenwacht" in de vijf kerkdorpen

Het is de bedoeling dat actieve en geïnteresseerde leden van de Historische Kring sloop-, graaf- en verbouwingswerkzaamheden in hun directe omgeving nauwlettend in de gaten houden, zodat materialen en/of voorwerpen van cultuur-historische waarde behouden kunnen worden. Het kan bijvoorbeeld gaan om scherven, sluitstenen c.q. gedenkstenen, muurankers of delen van een hekwerk. Wanneer u iets belangrijks waarneemt vragen wij u vriendelijk dit aan het bestuur te melden. Wellicht kan in overleg met de gemeente een noodopgraving plaatsvinden indien dat nodig is.

Over dit onderwerp zijn al gesprekken gevoerd met de gemeente ten behoeve van een geregelde gang van zaken bij het veiligstellen van cultuur-historisch materiaal. Eén en ander moet nog nader op schrift nader worden uitgewerkt.

Archeologisch Bemmel in de literatuur

Het is noodzakelijk dat er een inventarisatie plaatsvindt waar iets over archeologisch Bemmel in de literatuur, tijdschriften, feestbundels, kranteknipsels, enzovoort staat vermeld, met als doel een goede infotheek in het documentatiecentrum op dit gebied op te kunnen starten. Aarzelt u niet wanneer u boeken, knipsels of andere gegevens thuis heeft liggen deze te melden bij mij of bij Maria Janssen op het documentatiecentrum. Er is inmiddels al een begin gemaakt met de inventarisatie.

Vondstmateriaal in privébezit

Graag zou ik van iedereen willen vernemen wat hij of zij aan interessant materiaal op zolder, in de kast of op het dressoir heeft liggen. In het vorige nummer van ons blad schreef ik, dat vondsten altijd gemeld dienen te worden ten behoeve van een goede geschied-

schrijving van deze regio. Nu wil ik nogmaals hierop uw aandacht vestigen.

Een andere reden om inzicht te verkrijgen in het privébezit is om tezijnertijd een tijdelijke tentoonstelling in te kunnen richten in het gemeentehuis of elders over archeologisch en historisch Bemmel.

Dit waren de onderwerpen die betrekking hadden op de gemeente Bemmel. Na de pauze waarin een drankje werd genuttigd heb ik een lezing gehouden met als titel *Een riant woonhuis in Pompeii (Italië)*. Deze lezing had ik begin dit jaar ook al in Amsterdam ten gehore gebracht. De aanwezigen konden kennismaken met een groot patriciërshuis in Pompeii (het Huis van M. Obellius Firmus) en zijn bouwgeschiedenis, en werden ingelicht over mijn (studie)werk in Pompeii gedurende de eerste helft van 1991. De reacties waren zeer positief.

De sectiebijeenkomst was een geslaagde en gezellige avond. Tot slot spreek ik de hoop uit dat er voldoende respons van u, de kringleden, en andere geïnteresseerden zal komen om de activiteiten voort te kunnen zetten, om dat wat eigen is aan het dorp te kunnen behouden voor het nageslacht.

Marc Kocken

N.B. Heeft u nog vragen en/of opmerkingen? Laat dat gerust weten.

Inventarisatie lidmaatschap secties

Indien u dat wenst, kunt u zich aansluiten bij de secties van onze kring. U krijgt dan de mogelijkheid om met andere leden van die sectie bezig te zijn met onderwerpen waarnaar uw voorkeur uitgaat. Actief zijn inmiddels de secties Geschiedenis, Archeologie en Documentatie. Secties voor Genealogie en Heemkunde zullen worden opgestart zodra zich voldoende belangstellenden aanmelden.

Door de secties worden onderwerpen in groepsverband onderzocht. Grootte en samenstelling van deze groepen variëren, afhankelijk van de onderwerpen en de interesse. De resultaten van de activiteiten worden deels in de secties, deels op thema-avonden aan leden van de kring en eventueel andere belangstellenden gepresenteerd. Sommige van de onderzoeken lopen over een korte periode, terwijl aan andere onderwerpen afhankelijk van de aard daarvan, veel langer kan worden gewerkt. Meerdere onderwerpen kunnen tegelijkertijd lopen.

Een aantal leden van de kring werkt ten behoeve van de sectie Documentatie vrijwel wekelijks, op dinsdagochtend, aan het opbouwen van een toegankelijke documentatie over Bemmel. Uit onafzienbare stapels dag- en weekbladen wordt met groot enthousiasme informatie uit het heden voor de toekomst bewaard. Ooit zullen onze kinderen met deze stukken de geschiedenis van hun dorp bestuderen. Hebt u op dinsdagochtend nog een uurtje over, dan bent u van harte welkom op ons documentatiecentrum in de Brugdijk.

Toen u lid werd van de kring hebt u eventueel uw voorkeur kenbaar kunnen maken voor een of meerdere secties. Vanuit de leiding van de secties zult u dan steeds geïnformeerd worden over bijeenkomsten die door de betreffende secties worden georganiseerd en de onderwerpen die daar worden behandeld. Aan het lidmaatschap van de secties zijn voor leden geen extra kosten verbonden.

Het zou kunnen zijn dat uw voorkeur voor een sectie tijdens uw lidmaatschap is gewijzigd of dat u bij uw aanmelding niet bekend was met de mogelijkheid van sectielidmaatschap. U krijgt dan nu de gelegenheid dit recht te zetten. Bij deze uitgave van het kringblad treft u een formulier aan waarop per (gezins-)lid is aangegeven hoe het sectielidmaatschap in onze ledenadministratie staat geregistreerd. Is dat akkoord, dan behoeft u niets te doen. Wilt u wijzigingen aanbrengen, geef die dan aan op het formulier en stuur dat in naar het secretariaat. Wij vertrouwen op uw medewerking in het belang van een optimale ledenadministratie.

Gerard Sommers.

In Bemmel staat een huis

Het plekje op de foto kunt U vinden aan de Teselaar, schuin tegenover de Meerweg. Het ademt nog een beetje de sfeer van vroeger. Het linker huisje is ruim 100 jaar oud; het is het enig overgeblevene van een drietal. Het werd vroeger bewoond door de familie Hendriks. De huidige bewoonster, mevrouw Klaassen, woont er al meer dan veertig jaar.

Links ernaast hebben er zo nog twee woningen gestaan. In het ene woonde de familie Jansen en in het andere de familie Menning. De huisjes deden rond 1930 *f* 2,25 huur per week.

Op de plaats van de woning rechts op de foto stond vroeger een kleine hofstee bewoond door Piet Hofs. De drie huisjes èn de hofstee werden in ongeveer 1920 gekocht voor een totaalsom van *f* 3.000,00. De hofstee brandde af in 1942.

Leen Reinink.

Kascontrole-commissie

Ingevolge de statuten van onze vereniging kan de jaarrekening van de vereniging eerst worden vastgesteld na onderzoek door een kascontrole-commissie bestaande uit drie leden. Deze leden mogen maximaal 2 jaren als lid van de kascontrolecommissie optreden. Wij zoeken momenteel nog 2 leden voor de commissie die vóór de ledenvergadering van 2 juni aanstaande de administratie van de kring over 1992 willen onderzoeken en daarover verslag willen uitbrengen. Qua tijdsbesteding moet u denken aan circa 1,5 uur.

Bent u bereid, in het belang van een correcte gang van zaken binnen onze vereniging, hieraan mee te werken, neemt u dan contact op met onze penningmeester Gerard Sommers, tel. 08811-64933.

Het bestuur.

Bijgebouw van Kinkelenburg Bemmel wordt gerestaureerd

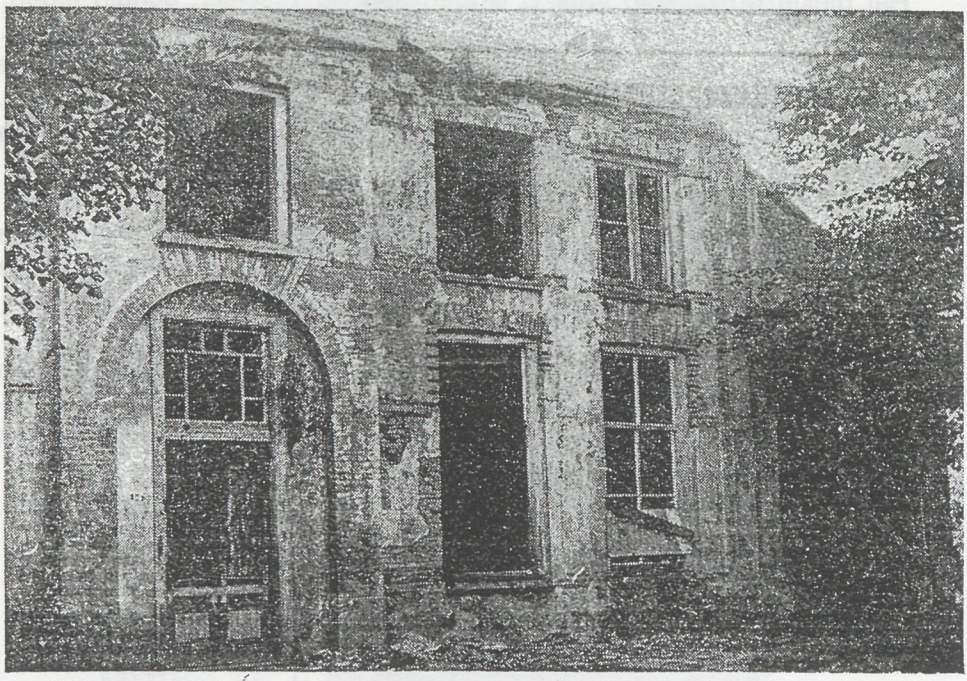

BEMMEL — Het bijgebouw van het kasteel-raadhuis te Bemmel — na de „kwestie Claudius Civilis" het spookhuis genoemd — zal binnenkort worden gerestaureerd. Op het ogenblik doet het vervallen herenhuis dienst als brandweergarage en als atelier van de Haalderense kunstenaar Joop Puntman. Onlangs werd het gebouw aanbesteed en door de Dienst Gemeentewerken wordt er op het ogenblik met de laagste inschrijvers onderhandeld over nog enige wijzigingen. Binnenkort zal de begroting naar Den Haag worden gestuurd, waarna het wachten is op de rijksgoedkeuring. In Bemmel heeft men goede hoop, dat de vergunning snel afkomt, daar de gemeentesecretarie van De Kinkelenburg op het ogenblik woekert met de ruimte. In het bijgebouw zullen in de toekomst de Dienst Gemeentewerken en de afdeling Sociale Zaken worden ondergebracht. Het gebouw blijft tevens dienst doen als brandweergarage. 20 aug 1964

"Uut de ouwe deus"

Brugdiek

We zitten mit ons archief alwer 'n hortje op de zolder van de Brugdiek en durrum docht ik: lok deze keer mar is wat over dit gebouw opzuuken ien de ouwe deus. Ik heb wa gevonden ok!

Je kun 't hôs nie geleuven, mar de bouwval op dit plaotje is Brugdiek. De ouwere Bemmelse minsen weten nog wel dat 't er zo uutzag.

Ien dit stukske schrieven ze over 'n bijgebouw van de Kinkelenburg, mar da vien ik toch raor: bij mien weten het de Brugdiek niks mit de Kinkelenburg van doen. Zouwen ze bij de krant toen nie geweten hebben dat 't twee aparte kastelen waren?

De iengang was ok heel anders, naor Brugdiek koj vanaf de Durpsstraot over 'n brugske recht op de vurdeur aon.

Zouwen ze 't gebouw durrum Brugdiek genuumd hebben, vanwege da brugske en de Durpsstraot die heel vroeger 'n diek gewes is?

Maria Janssen.

Een echt Betuws huis aan de Teselaar

Op de volgende bladzijden is een afbeelding uit de verjaardagskalender van Ton Bredie opgenomen. Het afgebeelde pand dat door Ton werd aangeduid met "Een echt Betuws huis aan de Teselaar in Bemmel" is kort geleden gesloopt. Met het opnemen van juist deze tekening, die gemaakt werd in 1987, willen we u nog éénmaal de - helaas uitsluitend nog figuurlijke- gelegenheid bieden even stil te staan bij dit stukje historie van ons dorp.

Het dorp

Het dorp uit mijn jeugd bestaat niet meer. Wat ik mij herinner is ruimte; weilanden, appel- en kersenboomgaarden, grote oude huizen, een spookachtig vervallen kasteel en veel bomen. Met de kinderen uit de buurt speelde ik op straat of in de wei, zoals wij dat noemden. 'n Paar honderd meter voorbij mijn ouderlijk huis hield de bewoonde wereld op te bestaan. Er stond 'n klein wit huisje, waarin een oud echtpaar woonde. Daarachter was niets dan ruimte; akkers en boomgaarden. Het witte huisje staat er nog, wie er nu in woont weet ik niet, maar erachter is een zee van huizen, straten en kleine plantsoenen. Mijn dorp is groot geworden. Van de oude dingen is niet veel meer over, sinds we in het dorp een gemeentebestuur hebben met vernieuwingsdrang. Zo is er onlangs een heel complex van scholen, klooster, kapel en verenigingsgebouw gesloopt. Het was sinds 100 jaar het middelpunt van het dorp. Hele generaties zijn er school gegaan, hebben boeken geleend en hun vergaderingen gehouden in het gebouw van de St. Vincentius-vereniging. Sommige mensen hebben er zelfs ondergedoken gezeten in W.O.II.

Nu is alles weg. Op die plaats wordt een enorm winkelcentrum gebouwd, moderne flats en vooral veel parkeerplaatsen. In mijn dorp zijn we niet gewend aan flats; bewoners van huizen die er al jaren staan klagen nu dat de flatbewoners dwars door hun huis heen kijken. Jarenlang woonden zij aan een rustig straatje net buiten de kloostermuren en nu ineens worden zij op hun bord gekeken door de flatbewoners en hun rustig straatje is een doorgaande weg geworden. Zelfs voor vrachtverkeer dat moet laden en lossen bij het winkelcentrum. Het Komplan, zoals het wordt genoemd, heeft heel wat teweeg gebracht in mijn dorp.

Er waren protest-acties van mensen die het jammer vonden dat het oude hart van 100 jaar dorpsgeschiedenis gesloopt zou worden. Zo waren er vele vrijwilligers die huis aan huis gingen om handtekeningen te verzamelen, die aan de burgemeester werden aangeboden om hun protest kracht bij te zetten. Echter, het mocht niet baten. Het gemeentebestuur besloot tot sloop. Veel mensen deed het pijn toen de afbraak begon. Ik was er zelf elke dag om één en ander op foto

en dia vast te leggen. Meerdere malen heb ik meegemaakt dat ik tranen zag in de ogen van oudere dorpsgenoten.

Het slopen van de oude school leverde nog een spannende gebeurtenis op. Op 'n vrijdag, toen ik weer eens aan het fotograferen was, werd mijn aandacht getrokken door een kelder in één van de lokalen. Aan een man die daar aan het werk was vroeg ik wat dat dan wel mocht zijn. Hij zei: "Oh, dat zal wel uit de oorlog zijn of zoiets". Niet geheel overtuigd ging ik het eens nader bekijken. De kelder was midden in een lokaal gelegen en er waren geen uitgangen te zien. De kelder stond nergens mee in verbinding en kon dus geen schuilkelder uit de oorlog zijn. Wel was er een stenen trapje naar beneden en lagen er gebroken tegels. Nieuwsgierig veegde ik wat stof en puin aan de kant en vond enkele gave vloertegels. Grijze, wat ruwe tegels, estrikken genaamd.

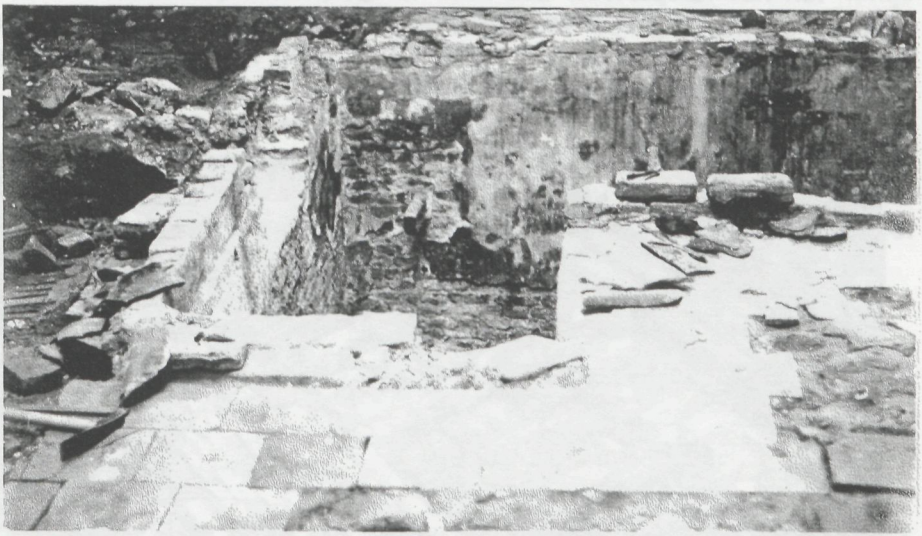

De kelder met estrikken vloer

In de kelder lag wat puin, maar daaronder bevonden zich ook vloertegels, waarvan de meeste echter gebroken waren. Uit de muren staken enkele houten balkjes, die bij nader onderzoek plankendragers geweest moeten zijn.

Links naast het trapje vond ik een putje in de vloer, afgedekt met een tegel. De functie was mij niet duidelijk omdat bij het uitscheppen bleek dat het een gemetseld bakje zonder afvoer was. Later vertelde iemand, die zelf in zeer oud huis gewoond had, dat het waarschijnlijk een schrobputje was. Na het schoonmaken van de keldervloer werd het nog achtergebleven water in het putje geschrobd en verdampte geleidelijk aan.

Intussen vroeg ik mij wel af wat dit allemaal was, want de school stond er al bijna 100 jaar en nog nooit had ik iets gehoord over deze kelder. Daar het al laat in de middag was, en mijn gezin mij weer thuis verwachtte, liet ik het geheel rusten en ging naar huis.

In de volgende dagen waarschuwde ik enkele mensen van de Historische Kring en zondags togen wij aan het werk. Met meegebrachte scheppen, vegers en nog wat ander gereedschap schoven we een enorme hoeveelheid klein puin en zand opzij. Geleidelijk aan kwam op een diepte van 20 à 25 cm een bestrating tevoorschijn die langs de zijkant van het voormalige huis liep.

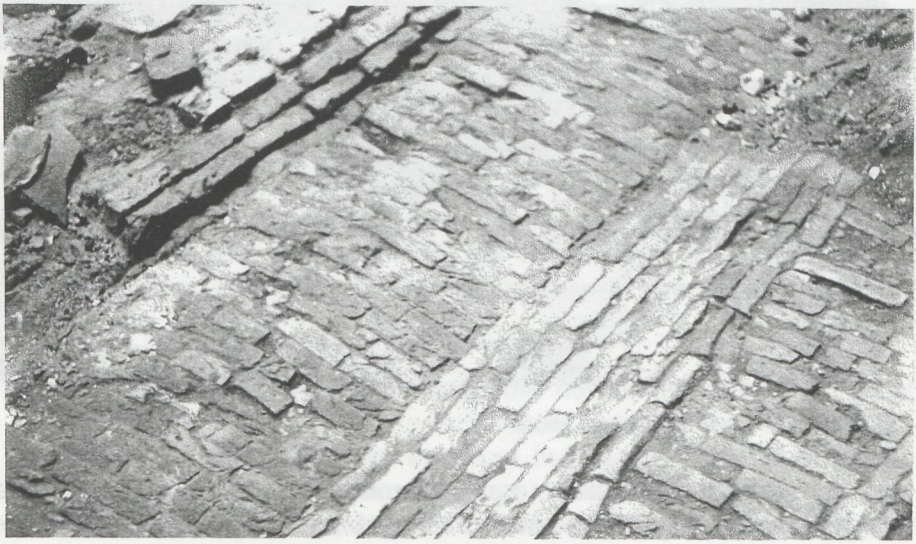

De gevonden bestrating

Er kwamen meters bestrating tevoorschijn, af en toe onderbroken door een later gemetselde fundering voor steunbalken onder de vloer van de school. Her en der groeven we sleuven en steeds vonden we bestrating. Het erf kan dus heel groot geweest zijn. Daar de slopers na het weekend verder moesten met hun werk konden we helaas niet alles uitgraven, maar wel hebben we foto's gemaakt, metingen gedaan en opgetekend. Enkele estrikken hebben we als aandenken meegenomen. Een paar dagen later was onze kelder verdwenen onder het puin van de oude school.

Bij verder onderzoek is gebleken dat op de plaats van de kelder vroeger de boerderij "De Roskam" heeft gestaan. In 1802 kocht het R.K. Kerkbestuur grond, huis en schuur van J. Verburgt en werd begonnen met de bouw van een kerk en pastorie. Niet duidelijk is geworden of de boerderij toen al afgebroken werd of pas bij de bouw van de leslokalen, die in 1895 aan weerszijden van het kerkje gebouwd werden. Het kerkje zelf werd toen ook gebruikt als school.

Bij de sloop van de oude school kwamen ook de fundamenten van het al in 1940 verdwenen kerkje tevoorschijn. Zij waren al die tijd diep verborgen geweest onder de speelplaats en vielen nu ook ten prooi aan de slopers. Het enige wat ons nu nog herinnert aan het hele complex is een stukje van de kloostermuur en een bordje met de naam "Kloosterplaats".

Maria Janssen - van Gelder.

Naschrift redactie:

Bovenstaand artikel betreft een integrale weergave van een artikel dat door Maria Janssen is geschreven in het kader van een door haar gevolgde cursus "Artikelen schrijven over geschiedenis".

Over soortgelijke en andere cursussen op het gebied van geschiedbeoefening in de meest ruime zin komt regelmatig informatie binnen op ons secretariaat. Op uw verzoek informeren wij u graag hierover.

Nog éénmaal de kapel

In het vorige nummer van ons blad hebben wij de tekst afgedrukt van de brief, die het bestuur op 15 december 1992 aan het College van Burgemeester en Wethouders heeft geschreven over de door het gemeentebestuur gevolgde handelwijze. Wij tekenden vooral protest aan tegen de manier waarop alles is gegaan. In de brief werden het gemeentebestuur ernstige verwijten gemaakt, met vermelding van de feiten waarop die waren gebaseerd. Een afschrift van de brief werd gezonden aan alle raadsleden.

Toen 2 maanden later nog steeds taal noch teken was vernomen, hebben wij schriftelijk op een reactie aangedrongen. Op 2 maart kwam dan eindelijk de aap uit de mouw: onze brief was "in eerste aanleg voor kennisgeving aangenomen, omdat deze naar onze mening niet om beantwoording vroeg". Uiterst verrassend, deze opvatting, maar er stond nog meer in die brief. Dat wij ons als verenigingsbestuur ernstig tekort gedaan voelden was "bezijden de werkelijkheid" en bovendien bevatte onze brief volgens B en W allerlei onjuistheden. Kortom: onze verwijten waren volkomen misplaatst en op de handelwijze van het gemeentebestuur was niets aan te merken. Geen spoor van enige zelfkritiek dus. En daar moeten we het als kring mee doen.

We trekken als bestuur nog eenmaal een conclusie en daarna houden we erover op. Ons gemeentebestuur weet blijkbaar niet wat een boetekleed is. En, zo het dat al weet, het is blijkbaar buitengewoon moeilijk om het uit de kast te halen en het, al is het maar voor héél eventjes, aan te trekken. En dat siert ons gemeentebestuur niet!

Leen Reinink.

In memoriam

Op 22 april 1993 overleed de heer A. Hettinga. Als lid heeft hij vanaf onze start in 1989 blijk gegeven van een grote betrokkenheid bij de kring. Het bestuur heeft aan de familie zijn medeleven betuigd.

En die steen die werd een naam

Het inmetselen van een gevelsteen was gebruikelijk tot aan het eind van de achttiende eeuw. Daarna kwam het aanbrengen van de naam op de gevel, hek, balk, slagboom of zelfs dak in zwang. En dat gebeurt nog steeds. Wie in stad of dorp rond kijkt zal vele huizen ontdekken die een naam dragen, buiten het naambordje van de bewoner bij bel of brievenbus. Op het platteland draagt zeker 50% van de boerderijen en vrijstaande (land)huizen een min of meer toepasselijke naam. Die naamgeving sproot uit velerlei oogmerken voort en is niet louter het opplakken van een etiket. Net als vroeger bij de gevelstenen, zit er achter veel van de namen die we nu op huizen aantreffen een verhaal. Soms een heel eenvoudig verhaal dat de voorbijganger zelf kan invullen zonder aan te bellen en om opheldering te vragen. *Boslucht*, *Welgelegen*, *De Oude Tol*, *Zonzij*, *Mijn Laatste Stuiver*, *Arbeid Adelt*, enzovoort, spreken nagenoeg voor zichzelf. Dat een bewoner zijn huis aan de Dorpsstraat in Jisp *Hè Hè* noemde doet vermoeden dat de bouw van dat huis niet bepaald van een leien dakje is gegaan.

Maar wat moeten we met een naam als *Madretsma*? Dat is Amsterdam, maar achterstevoren gespeld. Waarom? In zijn boekje "Ornamenten van huis en hof" doet J.H. Kruizinga het uit de doeken. Toen de Antillen nog een Nederlandse kolonie waren, waren er veel mensen die zichzelf een fraaie naam verschaften door een plaats uit het moederland te nemen en die dan achterstevoren te spellen. Zo kreeg je bijvoorbeeld *Madrettor* (Rotterdam) dat bovendien een viriele Spaanse indruk maakte. Goed, als je dat weet, dan kun je gevoeglijk aannemen dat de bewoner/eigenaar van het huis *Madretsma* dus uit de West afkomstig is.

De naamgeving van herenhuizen en villa's verschilt zéér van die van boerderijen. Vinden we op boerderijen overwegend verwijzingen naar het werk en christelijke uitingen van dankbaarheid, in de behuizingen van stedelingen overheerst het genieten van rust en ruimte. In het Nederlands, natuurlijk, maar misschien nog wel vaker in het Frans, het Engels, het Italiaans of het Maleis. Van *Mon Désir*, via *Sunny Home*, *A Mío Refugio* tot *Tempo Doeloe*. "Eigen haard is goud

waard" is een van de vele uitdrukkingen in onze taal waaruit blijkt hoe ontzettend belangrijk het eigen huis in het leven van mensen is. Het eigen huis, méér dan alle andere dingen die daarna gekomen zijn, is het symbool van iemands persoonlijkheid, van zijn positie in de maatschappij, van zijn werk en van zijn liefde. Het is waarschijnlijk daarom, dat mensen aan huizen namen zijn blijven geven; lang nadat dat door de invoering van huisnummering in 1799 overbodig geworden was. Ook in ons dorp Bemmel zijn mensen namen blijven geven aan huizen, boerderijen en dergelijke. De meeste namen die nu nog op de huizen staan hebben we kunnen inventariseren. Onderstaand volgt een overzicht per straat.

Baalsestraat:	Pannehuis, Flora's Hof, Mariëndaal, Groot Baerle, Olpoda, Mea Vota;
Dr. B. Bastiaansestraat:	De Thuishaven;
Bemmelsedijk:	De Arend;
Breedlersestraat:	De Breedelaar;
Cuperstraat:	Krek-Wak-Wou;
Dikelsestraat:	De Gouden Appel;
Dorpsstraat/Teselaar:	De Tump, Casetta, De Roskam, De Roos, Welgelegen, De Assenburg, De Schaaktoren, De Hazewind, Wilberma, 't Wapen van Bemmel, Rots ter Zand, Nigella, 't Meer, De Teseling, De Vlierenhof, De Loods;
Dijkstraat:	Luctor et Emergo, Olpoda;
Flierenhofstraat:	Klappenburg;
Franciscusstraat:	't Snabbeltje, De Oostervelden;
Groenestraat:	Zeldenrust, De Uil, Ons Liefste Plekje, Eigen Haard, Veldzicht;
Herckenrathweg:	't Hoog;
Heuvelsestraat:	De Heuvel, De Duit;
Karstraat:	De Houtakker;
Loostraat:	De 3 Merletten;
Meerweg:	't Huukske;
Molenwei:	De Molenwei, Het Woelige Nest, De Heksenketel, De Leemkuil;
Oostervelden:	Margit, Canae-Domus, De Tullen;
De Pas:	't Hemeltje;
De Plak:	Licht Tevreden, De Fiool, De Strijkstok, De Snaar, Plakzicht, Wilko, De Schaapskooi, 1780-Brand, De Vergert, De Brouwketel, De Grote Eker, De Kleine Eker;
Ressensestraat:	Buitenzorg, Wijdenblick, Nevelveld, De Witte Hoeve, Oudenhof, What's in a Name, Huize 't Spijk, Stadwijk, 't Grote Meer, De Eschdoorn;
Sportlaan:	't Hazenland, Molenwei;
Viermorgen:	De Jip-Ping-Keet;
Vossenhol:	Bemmels Bosch, De Vossenhof, Zonnewijck, Maria's Hof, De Schaapskamp, Everdina, Strijdhagen;

Vossenpelsestraat:	Rein-Aerde, Klein-Doornick, Doornick;
Waaldijk:	De Sprokkelenburg;
Woerdsestraat:	't Platteland, De Woerdt, 't Hamerstuk (hek), Els-hof, 't Buske;
Zandsestraat:	Wagemans-Bouwing, 't Kantoor, De Grote Locht, De Kleine Locht, Kwekers' Hof.

Voorzover we kunnen nagaan is *Wilko* de naam van de hond die de vorige bewoners wekte toen de boerderij in brand stond. De hond kwam in de vlammen om. De naam *Buitenzorg* is meegebracht uit het voormalige Nederlands-Indië. In *De Brouwketel* was een brouwerij gevestigd. *Olpoda* is de afkorting van Ons liefste plekje op deze aarde. *Hazenland* is een oude perceelsnaam. *De Tump* is afgeleid van "timp" wat driehoek betekent. Dit huis staat gebouwd op een driehoek.

Zo zal elke naam wel zijn eigen betekenis hebben. Ik denk dat u de meeste wel zult kunnen raden. Het is mogelijk dat we een of andere naam hebben gemist. Als u die aan ons doorgeeft, vullen we onze lijst daarmee aan.

Eef Arns.

De komende jaarvergadering

Onze jaarlijkse algemene ledenvergadering zal worden gehouden op woensdag, 2 juni aanstaande in de Scholengemeenschap Oost-Betuwe. Zoals we dat inmiddels gewend zijn wordt deze algemene ledenvergadering gecombineerd met een thema-avond.

De ledenvergadering begint om 19.30 uur, de thema-avond om 20.15 uur. We rekenen op een grote opkomst. De uitnodigingen worden ongeveer 20 mei verzonden. Om alvast tegemoet te komen aan uw nieuwsgierigheid naar de thema-keuze: het gaat ditmaal over veldnamen in ons eigen Bemmel en omgeving, we blijven dus dicht bij huis!

Noteert u de datum alvast in uw agenda: woensdag, 2 juni.

Leen Reinink.

Historische Kring Bemmel

Secretariaat: L. Reinink,
Sportlaan 2,
6681 CE Bemmel.

Bankrekening: Rabobank Bemmel 10.57.26.443
(giro van de bank 889425)

Samenstelling bestuur:		Tel:
E.W.C. Arns	Meerweg 1,	61772
(voorzitter)	6681 BC Bemmel.	
L. Reinink	Sportlaan 2,	62429
(secretaris)	6681 CE Bemmel.	
G.J. Sommers	De Houtakker 1,	64933
(penningmeester)	6681 CW Bemmel.	
L.J.F. Dolmans	De Pas 4,	63064
(geschiedenis)	6681 KC Bemmel.	
M.J.P. Janssen-v.Gelder	Dorpsstraat 8,	64349
(documentatie)	6681 BN Bemmel.	
Drs. M. Kocken	Dorpsstraat 36 B,	65341
(archeologie)	6681 BN Bemmel.	

Redactie:
De redactie voor deze uitgave werd gevormd door Eef Arns, Louis Dolmans, Maria Janssen, Marc Kocken, Leen Reinink en Gerard Sommers. Kopij en andere berichten voor de redactie kunnen worden ingeleverd bij de redactieleden.

Lidmaatschap Historische Kring Bemmel:
Deze uitgave wordt gratis verspreid onder de leden van de kring. Wilt u ook lid worden, of anderen lid maken: aanmelding kan plaatsvinden bij het secretariaat. De contributie bedraagt f 20,= per jaar; tweede en volgende gezinsleden betalen f 10,=.

De enige bank in uw omgeving die werkt voor uw omgeving.

Onze eigen Rabobank is een zelfstandige bank, die zelfstandig kan beslissen.

Over rente, over leningen, over aan te nemen personeel, ja, over praktisch alles.

Het belang van de plaatselijke leden (onze bank is een coöperatie) en cliënten staat hierbij voorop.

En niet een zo hoog mogelijke winst. Dat maakt een groot verschil met andere banken. Een groot verschil vooral in mentaliteit en betrokkenheid bij de plaatselijke gemeenschap.

Het verschil merk je al snel in het persoonlijke contact. Onze mensen zijn direct aanspreekbaar en kunnen snel beslissen.

Dat komt de relatie met leden en cliënten alleen maar ten goede. We kennen onze klanten dan ook meestal goed.

En mensen die je goed kent, blijf je nu eenmaal langer steunen, ook als het eens wat minder met ze gaat.

Het verschil merk je ook in onze betrokkenheid bij tal van activiteiten in het bedrijfsleven, van verenigingen en op scholen.

Kortom, bij alles wat er om ons heen gebeurt. We weten wat er leeft en we helpen dan ook graag met adviezen, bemiddeling of faciliteiten. Ook als het niet om bankzaken gaat.

Door de band die we hebben met de plaatselijke gemeenschap vinden we dat een vanzelfsprekende zaak.

Rabobank

Rabobank. Aangenaam.